

НАЦИОНАЛНА КОНВЕНЦИЈА ЗА ЕВРОПСКА УНИЈА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА (НКЕУ-МК)

Трета сесија на Работната група 6 – Антикорупција
(Поглавје 5, Поглавје 18 и Поглавје 32)

Тема: **Примената на вештачката интелигенција во управувањето со јавните финансии**

Скопје, 17 Јули 2024 година

Дигиталните технологии радикално ги трансформираат општествата, носејќи промени кои се споредливи со историските иновации како што се железниците и автопатиштата. Овие промени не само што го подобрија транспортот и комуникациите, туку и значајно влијаеа на социјалните и политичките структури. Денес, дигиталната инфраструктура игра витална улога во тоа како се организираме како општество. Сепак, нееднаквиот пристап до дигитални алатки и технологии сè уште претставува значителна пречка како за индивидуалците, така и за државите.

Дигитализацијата на владините услуги, позната како „GovTech“, претставува значајна можност за трансформација на јавниот сектор. Воведувањето на дигитални платформи и системи може драстично да ја подобри ефикасноста, транспарентноста и агилноста на јавната администрација. Овие технологии не само што го поедноставуваат пристапот до услуги за граѓаните, туку и го подобруваат управувањето со јавните финансии. Меѓутоа, за да се постигне ова, потребно е да се надмине дигиталната поделба и да се обезбеди универзална интернет поврзаност, која во моментот е далеку од реалноста.

Вештачката интелигенција (ВИ) има потенцијал да внесе револуционерни промени во управувањето со јавните финансии. Со примена на машинско учење и анализата на големи податоци, јавните администрации можат значително да ги подобрат процесите на мобилизација на приходите, управувањето со буџетот и фискалната транспарентност. ВИ, за разлика од сегашните воспоставени модели и практики, овозможува континуирано и навремено предвидување на даночните приходи, идентификување на неефикасностите и откривање на потенцијалните случаи на корупција со голема прецизност и без непосредно вклучување на човечки фактор.

Во контекст на Македонија, постоечкиот фрагментиран систем на дигитални решенија во јавниот сектор, кој не комуницира ефикасно меѓу различните државни институции, значително го ограничува просторот за примена на ВИ. Недостигот на интегрирана дигитална инфраструктура создава пречки во споделувањето на податоци и овозможува манипулација со информации, што може да доведе до корупција и неефикасно управување со јавните финансии. Еден од главните предизвици е да се обезбеди координација и

интеграција на овие системи за да се овозможи примена на ВИ и други напредни технологии.

Големите податоци и нивната анализа претставуваат нов пристап во управувањето со јавните финансии. Истражувањата покажуваат дека овие технологии можат да ја трансформираат јавната администрација од традиционални и рачни системи во дигитално и паметно управување. Примената на големи податоци овозможува точен, брз и контекстуално ориентиран систем на управување со јавните финансии, што резултира со подобрена фискална дисциплина, зголемена ефикасност и прецизно планирање на јавните приходи и расходи преку прецизни предвидувања и анализа на различни сценарија, како и транспарентно и отчетно управување со јавниот долг.

Дигитализацијата и примената на ВИ во јавните финансии носат многу придобивки, но исто така и предизвици. Еден од главните предизвици е обезбедувањето на потребната ИКТ инфраструктура и дигитална писменост, особено во земјите со низок развој. Важно е да се надминат пречките поврзани со фрагментираните системи и да се создаде интегрирана дигитална инфраструктура која ќе овозможи користење на напредни аналитички алатки. Оттука, оваа сесија има за цел да ги истражи можностите и да ги разгледа предизвиците со кои се соочуваме во остварувањето на овие цели, со фокус на тоа како дигиталните технологии можат да помогнат во борбата против корупцијата и да го подобрат управувањето со јавните ресурси, особено во контекст на Македонија.